

Sprawozdanie z realizacji zadania: „Dofinansowanie działalności Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w zakresie ochrony przyrody i edukacji ekologicznej”

Nr umowy: WFOŚ/D/723/8679/2021

Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Zadanie 1. Ochrona przyrody i środowiska oraz edukacja ekologiczna w Parku Krajobrazowym „Mierzeja Wiślana” i jego otulinie.

Działanie 1. Utrzymanie i wzmocnienie ostoi dla zwierząt w postaci remiz leśnych oraz pielęgnacja zadrzewień śródpolnych

Prace prowadzone były w kilku remizach, o łącznej powierzchni 3 ha oraz w liniowych zadrzewieniach o długości 8,5 km. Wzrosło zainteresowanie tematyką zadrzewień ze strony rolników, a działania Parku są naśladowane i promowane nie tylko w regionie, ale za pośrednictwem mediów również w całej Polsce. Materiał poświęcony projektowi z udziałem pracowników Parku ukazał się w programie „Wiatrak”. W otulinie Parku przybyło zadrzewień, a w związku z tym miejsc bytowania zwierząt. Stopniowo przywracane są walory przyrodnicze obszarów wiejskich najcenniejszych fragmentów otuliny Parku i odtwarzane elementy tradycyjnego krajobrazu rolniczego przyjazne ptakom i innym organizmom. Wzrasta różnorodność gatunków w rejonie objętym działaniami. W koronach wierzb zaobserwowano liczne gniazda ptaków śpiewających, z remiz korzystają ssaki (sarny, borsuki, zające). Wzrosła również atrakcyjność turystyczna i obserwuje się wzmożony ruch na lokalnym szlaku rowerowym „Duża pętla żuławska”.

Działanie 2. Interwencje do osłabionych zwierząt.

Z sukcesem udało się przywrócić do środowiska naturalnego podejmowane zwierzęta. Tym samym tworzony jest pozytywny wizerunek służb ochrony przyrody.

Działanie 3. Ochrona środowiska przyrodniczego – akcje porządkowe i prewencyjne

Działania warunkują ochronę sztandarowych siedlisk PKMW (plaże i wydmy) przed degradacją krajobrazu, roślinności oraz minimalizują zagrożenia dla przebywających tam zwierząt.

Działanie 4. Edukacja ekologiczna.

Pomagając zwierzętom – pomagamy przyrodzie!

Z uwagi na brak lokalnego azylu lub ośrodka rehabilitacji zwierząt chronionych (najbliższe znajdują się 50–70 km od Mierzei Wiślanej) opieka pracowników Parku pozwala na szybką pomoc i przywrócenie ich środowisku naturalnemu. Od wielu lat pracownicy Parku budują pozytywny wizerunek służby ochrony przyrody w właśnie w tym zakresie.

Konkursy z wiedzy ekologicznej.

Udział w konkursach pogłębia wiadomości uczestników w określonej tematyce. Dzięki temu kształtowane są właściwe postawy proekologiczne, odpowiedzialność za przyrodę i znajomość konsekwencji wynikających z działań człowieka na środowisko.

Imprezy edukacyjne i masowe.

Dzięki podjętym działaniom wzrosła świadomość unikatowego charakteru przyrodniczego i kulturowego Parku oraz konsekwencji wynikających z działań człowieka w środowisku, co daje nadzieję na poprawę i właściwe zachowanie społeczeństwa w odniesieniu do zasobów przyrodniczych, a w konsekwencji ich ochronę. Dzięki poznaniu zasobów PKMW właściwie zostaną zdiagnozowane problemy i zagrożenia, które należy eliminować, pamiętając jednak o zagwarantowaniu funkcjonowania gospodarki człowieka na danym terenie.

Infrastruktura edukacyjna.

W związku z wykonaniem ścieżki rowerowej liczba rowerzystów na terenie PKMW wzrosła znacząco. Wzrosło zainteresowanie walorami przyrodniczymi i historycznymi, których znalezienie ułatwiają zainstalowane tablice. W przypadku lokalizacji tablicy w Piaskach, zniwelowano kłopoty z zasięgiem oraz bliskością granicy (wysokie opłaty za korzystanie z telefonu komórkowego) i zagwarantowano dostęp do rzetelnych i aktualnych informacji dotyczących Mierzei Wiślanej. Uszczegółowienie mapy o lokalne punkty orientacyjne pozwoliło na kanalizację ruchu turystycznego w tym rejonie i odpowiednie ukierunkowanie go, a tym samym minimalizację presji na środowisko przyrodnicze.

Rajd pieszy i grzybobranie z Parkiem.

W powiecie nowodworskim nie ma podobnych przedsięwzięć poświęconych walorom krajobrazowym i przyrodniczym regionu oraz roli grzybów w przyrodzie. Imprezy organizowane przez Park wypełniają tę lukę. Podczas obu wydarzeń przeprowadzane są pogadanki poświęcone PKMW oraz fachowemu rozpoznawaniu grzybów w terenie, wraz z omówieniem ich roli w ekosystemach i przydatności kulinarnej oraz właściwym metodom ich zbioru, co w konsekwencji prowadzi do wzrostu świadomości ekologicznej społeczeństwa i sprzyja ochronie przyrody ***Pomagając zwierzętom – pomagamy przyrodzie!***

Zadanie 2. Nadmorski Park Krajobrazowy

Działanie 1. Reintrodukcja mikołajka nadmorskiego.

W drugiej połowie kwietnia wykonano nasadzenia 107 sadzonek na Półwyspie Helskim, uzyskanych z nasion w roku 2020. Z nasion zebranych jesienią 2021 roku uzyskano około 150 sadzonek, które zostaną wprowadzone do środowiska na wiosnę 2023 r. We wrześniu 2022 roku zebrano kolejną porcję koszyczków nasiennych (ok. 25 sztuk) z naturalnych stanowisk z obszaru wydmy nadmorskich na Półwyspie Helskim (poza rezerwatem „Helskie Wydmy”) oraz ze stanowiska nad Zatoką Pucką w Mechelinkach (poza rezerwatem „Mechelińskie Łąki”). Nasiona te będą wysiane na wiosnę 2023 roku.

Działanie 2. Ochrona płazów poprzez montaż ogrodzeń tymczasowych minimalizując ich śmiertelność podczas sezonowej migracji

Przy Uroczysku „Każa” zainstalowano ogrodzenie o długości ok. 500 m, odłowiono w wiaderka i przeniesiono ponad 231 zwierząt, z czego połowę stanowiły ropuchy szare. Pozostałe gatunki to grzebiuszka ziemna, żaba moczarowa, żaby trawne i zielone oraz traszka zwyczajna. W Karwieńskich Błotach ustawiono ok. 300 m ogrodzenia. Przeniesiono 982 płazy – głównie ropuchę szarą, żaby zielone i trawne, żabę moczarowa oraz traszkę zwyczajną. W sumie przeniesiono 1213 płazów. W pracach uczestniczyli pracownicy NPK i 8 wolontariuszy.

Działanie 3. Ochrona gatunków ptaków i nietoperzy związanych ze zbiorowiskami leśnymi

W trakcie badań terenowych stwierdzono 12 stanowisk puszczyków, gdzie zlokalizowano 16 osobników, w tym 4 pary, 6 pojedynczych samców i 2 pojedyncze samice. Zakupiono 10 budek dla gągoła i puszczyka.

Sprawdzono i wyczyszczono 155 budek lęgowych dla ptaków, w których stwierdzono zasiedlenie na poziomie 38% (gniazda ptasie oraz ślady, które świadczyły o sukcesie lęgowym i odchowaniu piskląt, głównie gniazda bogatki i modraszki oraz 4 gniazda kowalika), a w 46% o miejscach noclegu ptaków. Tylko w 9 % budek nie stwierdzono zasiedlenia. W większości wyczyszczonych schronów dla nietoperzy stwierdzono ślady po użytkowaniu (guano), a w dziewięciu stwierdzono nocleg ptaków. W 10 budkach lęgowych dla ptaków zanotowano wykorzystywanie ich przez nietoperze, prawdopodobnie karliki.

Działanie 4. Zwalczanie inwazyjnych i potencjalnie inwazyjnych obcych gatunków roślin

Prace przeprowadzono na 3 stanowiskach o łącznej powierzchni ok. 150 m², 10-krotnie w ciągu sezonu wegetacyjnego roślin, w okresie od kwietnia do września.

Działanie 5. Monitoring stanu jakości wód rzek przymorskich

Pobrano i przebadano próby wody z 19 cieków w 44 stałych miejscach pobierania.

Działanie 6. Edukacja ekologiczna i promocja NPK

W trzech rejsach edukacyjnych po Zatoce Puckiej wzięło udział 60 osób dorosłych i dzieci. W dwóch wycieczkach dla obywateli z Ukrainy wzięło udział 75 osób dorosłych i dzieci. W warsztatach terenowych „Nordowe Nocki na Rozewiu” wzięło udział 45 osób dorosłych i dzieci.

Działanie 7. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Nadmorskiego Parku Krajobrazowego poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i konferencjach przyrodniczych.

W konferencjach wzięło udział trzech pracowników parku.

Zadanie 3 Trójmiejski Park Krajobrazowy

Działanie 1. Zmniejszenie negatywnych skutków rozwoju infrastruktury drogowej w obrębie TPK dla populacji płazów poprzez montaż płotków ograniczających ich śmiertelność oraz budowę zimowiska na terenie Leśnictwa Marianowo.

W sumie przeniesionych zostało około 760 płazów, wśród których najliczniejszą grupę (podobnie jak w latach ubiegłych) stanowiły ropuchy szare. Wśród przenoszonych płazów były także żaby trawne i moczarowe. W tym roku nie zaobserwowano przy płotku traszki zwyczajnej, jak i grzebieniastej, prawdopodobnie samodzielnie przedostawały się do miejsc rozrodu. W rejonie wzmożonych migracji płazów stworzono dwa schronienia dla płazów zimujących. Usunięto jedną z przyczyn śmiertelności płazów w rezerwacie przyrody „Łęg nad Sweliną”- nieczynną studzienkę, do której wpadały płazy i inne drobne zwierzęta zabezpieczono drewnianą pokrywą.

Działanie 2. Ochrona czynna siedlisk torfowiskowych na terenie TPK

Na powierzchni torfowiska wynoszącej 1,5 ha podtrzymano efekty działań ochrony czynnej prowadzone w 2018 r. Tym samym wskaźnik zarośnięcia przez drzewa dla siedlisk przyrodniczych 7110 i 7140 utrzymany zostanie na poziomie właściwym (FV), co pozwoli na utrzymanie odpowiednich warunków świetlnych dla światłożądnych gatunków torfowiskowych i ograniczy ewapotranspirację w przyszłości.

Działanie 3. Monitoring wykorzystania zastępczych miejsc gniazdowania (budek lęgowych) dla dziuplaków (w tym gągoła) na obszarze TPK.

Sprawdzono stan 42 zamontowanych budek (część po sezonie lęgowym 2021, część po sezonie 2022). Spośród kontrolowanych 17 budek typu D w 4 stwierdzono ślady obecności gągoła, z czego w 3 potwierdzono budowę gniazda. Prowadzony monitoring zasiedlenia budek pozwala na ocenę skuteczności stosowania siedlisk zastępczych dla ptaków. Monitoring gągoła w 2022 r. pozwolił na oszacowanie lęgowej populacji gągoła na obszarze Parku na 9-10 par lęgowych, co umożliwi śledzenie trendu utrzymywania się tego gatunku przy zmieniających się uwarunkowaniach Parku.

Działanie 4. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym, towarzyszących kampanii edukacyjnej związanej z propagowaniem idei ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych Parku, a także właściwych zasad korzystania z walorów turystycznych i przyrodniczych TPK, w tym organizacja imprez ekologicznych własnych jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami.

Działania edukacyjne, promocyjne oraz w zakresie ochrony przyrody prowadzone w 2022 r. stanowią kontynuację działań podejmowanych w latach ubiegłych i służą popularyzacji walorów Parku w warunkach zrównoważonego rozwoju. Efektem prowadzenia działań jest:

- podnoszenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców gmin na obszarze TPK oraz kształtowanie właściwych i świadomych postaw ekologicznych, ze szczególnym naciskiem na potrzebę ochrony zagrożonych gatunków i siedlisk,
- zwiększenie wiedzy przyrodniczej i umiejętności obserwacji oraz ukształtowanie właściwych postaw ekologicznych dzieci i młodzieży szkół na obszarze Parku i jego okolic poprzez regularne prowadzenie zajęć przyrodniczo-edukacyjnych na terenie placówek oświatowych oraz zajęć terenowych,

- udostępnienie Parku dla turystów poprzez organizację systemu ścieżek dydaktycznych, tras rowerowych i szlaków pieszych z uwzględnieniem potrzeb ochrony walorów przyrodniczych Parku,
- prowadzenie edukacji poprzez popularyzację miejsc i obiektów cennych przyrodniczo (opracowanie i druk folderu, aktualizacja map).

Działanie 5. Ukierunkowanie ruchu turystycznego poprzez ciągłe utrzymywanie we właściwym stanie technicznym szlaków pieszych, systemu ścieżek dydaktycznych, szlaku rowerowego oraz prowadzeniu edukacji ekologicznej poprzez umieszczenie i odnawianie oznakowania informacyjnego w rezerwach przyrody i na ścieżkach rowerowych.

Na terenie Parku odbywają się jednodniowe wyprawy rajdy, zajęcia dydaktyczne i imprezy sportowe. Istnieje zapotrzebowanie na informację turystyczną w terenie (swobodny dostęp do zaktualizowanych map, właściwe oznakowanie w terenie). Tworzenie systemu ścieżek dydaktycznych, rowerowych, szlaków pieszych jest odpowiedzią na zainteresowanie Parkiem. Służy koncentracji i ukierunkowaniu ruchu turystycznego i w efekcie zabezpiecza pozostałą, cenną przyrodniczo część TPK.

Działanie 6. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego poprzez udział w szkoleniach, warsztatach i konferencjach przyrodniczych

Efektem wykonanych działań jest stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników, a tym samym skuteczności ochrony Parku.

Zadanie 4. Wdzydzki Park Krajobrazowy

Działanie 1. Czynna ochrona siedlisk na wyspie Sidły na jeziorze Wdzydzkim

Zwierzęta w roli „żywych kosiarek” były wypasane od maja do końca października na obszarze 4 ha. Gdyby nie interwencja służby Wdzydzkiego Parku Krajobrazowe i wypas owiec, łąka zarosłaby krzewami i drzewami, co doprowadziłoby do powolnej jej degradacji i utraty walorów cennych przyrodniczo. W miesiącu wrześniu przeprowadzono dokoszenie niedojadów w trakcie wypasu osiec oraz usunięcie skoszonej biomasy poza obszar objęty ochroną czynną. Działanie to w długofalowym efekcie przyczyni się do poprawy siedliska i zachowania cennych gatunków roślin i zwierząt.

Działanie 2. Czynna ochrona owadów zapylających

Czynna ochrona owadów zapylających poprzez dokarmianie rodzin pszczelich w zasiedlonych kłodach bartnych, co z kolei przyczyni się do większej ich przeżywalności, zwiększenia liczebności, a tym samym poprawy środowiska naturalnego.

Działanie 3. Czynna ochrona siedlisk - odkrzaczanie, usunięcie posuszu z obszaru torfowisk „Żabińskich Błoto” i „Wesków bagno” w celu poprawy stosunków wodnych wpływających na zachowanie siedliska

Głównym celem wykonanych zadań ochronnych jest zwiększenie uwilgotnienia, zmniejszenie transpiracji i poprawa warunków świetlnych dla rzadkich roślin związanych z torfowiskami m.in. rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, bagnica torfowiskowa

Scheuchzeria palustris. Wykonane działania były niezbędne, aby zahamować naturalną sukcesję i zachować torfowiska będące ostoją wielu cennych gatunków roślin i zwierząt. Działania przeprowadzono na obszarze ok. 1,4 ha.

Działanie 4. Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży szkolnej, lokalnych społeczności i turystów

Realizacja zadań z zakresu edukacji ekologicznej przyczyniła się do podniesienia świadomości ekologicznej uczestników i lepszego zrozumienia działań ochronnych podejmowanych przez Park dla zachowania bioróżnorodności WPK. Szeroko zakrojona edukacja pozwoliła kształtować wrażliwość i doskonalić świadomość postaw wobec przyrody, poznawać pozytywną rolę poszczególnych grup organizmów w środowisku. Spodziewanym długofalowym efektem jest uaktywnienie uczestników do działań na rzecz ochrony środowiska, zwiększenie świadomości młodzieży, mieszkańców, turystów nt. ochrony przyrody na terenie Kaszub Południowych.

Pracownicy Parku zorganizowali, przygotowali i przeprowadzili liczne zajęcia, warsztaty i pogadanki edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej. Zajęcia były realizowane wg wcześniej przygotowanej oferty edukacyjnej (dostępnej na stronie internetowej Parku) oraz w oparciu o opracowane i przygotowane materiały edukacyjne. Zajęcia i warsztaty były prowadzone m.in. w szkołach powiatu kościerskiego i Izbie Edukacyjnej WPK oraz w terenie, na ścieżkach edukacyjnych WPK, w lesie, nad jeziorem, w miejskim parku czy w Zielonej Szkole w Schodnie.

Łącznie w zajęciach wzięło udział ponad 2,6 tys. osób (ponad 120 grup).

W tematycznych spotkaniach edukacyjnych dla mieszkańców wzięło udział ponad 120 osób (4 spotkania).

W ramach cyklicznej akcji edukacyjnej Wakacje z Parkiem z tematycznych warsztatów i wycieczek edukacyjnych skorzystało ponad 180 osób (8 spotkań).

W organizowanych konkursach wzięło udział około 120 osób.

Pracownicy Parku brali aktywny udział w akcjach plenerowych, w tym także o charakterze masowym, organizując tematyczne stoiska edukacyjne, prowadząc zajęcia i pogadanki; uczestniczono m.in. w 49 Ogólnopolskim Młodzieżowym Turnieju Turystyczno-Krajoznawczym (etap wojewódzki w Kościerzynie), otwarciu parku edukacyjnego w Loryńcu realizowanym w ramach projektu „Przyroda w Sercu Kaszub. Eko-Edukacyjny Park Rodzinny”, w III Międzynarodowym Festiwalu Szachowym „Kaszëbë Ôpen” w Lipuszu, w XIII Jarmarku "Dary natury, bogactwo kultury" w Charzykowach, w XXIV Targach Kaszubska Jesień Rolnicza w Lubaniu, Rajdzie Rowerowym organizowanym na terenie powiatu kościerskiego w ramach Festiwalu Żurawiny i w pikniku żeglarskim we Wdzydzach realizowanym w ramach Pomorskiego Programu Edukacji Morskiej. Szacuje się, że w każdej z ww. akcji brało udział od kilkuset do kilku tysięcy osób.

Treści i akcje edukacyjne przekazywane oraz promowane były również za pośrednictwem strony internetowej i portalu społecznościowego Facebook. W 2022 roku liczba wizyt na stronie internetowej www.wdzydzkipark.pl wyniosła: 100 770 co daje średnią dzienną w liczbie około 277 wizyt, natomiast liczba osób obserwujących portal społecznościowy Parku z końcem grudnia 2022 wyniosła około 3,7 tysiąca.

Łącznie bezpośrednio z działań edukacyjnych prowadzonych przez Wdzydzki Park Krajobrazowy skorzystało ponad 3000 osób.

Szacuje się, że łącznie, pośrednio z działań edukacyjnych prowadzonych przez Wdzydzki Park Krajobrazowy skorzystało ponad 10 000 osób.

Działanie 5. Udział pracowników w konferencjach, szkoleniach, kursach i warsztatach

W ramach samokształcenia pracownicy uczestniczący w konferencjach i warsztatach uzupełnili i poszerzyli swoją wiedzę oraz mieli okazję do wymiany doświadczeń, co z kolei przyczyniło się do podniesienia ich kompetencji zawodowych, a tym samym do lepszej realizacji podejmowanych działań i zadań. Wzięto udział w dwóch konferencjach i jednym warsztacie szkoleniowym. Dzięki doposażeniu czytelnicy zwiększają się kompetencje i efektywność działań pracowników Parku w zakresie realizacji zadań, w tym związanych z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną.

Działanie 6. Uzupełnienie oznakowania, naprawa i konserwacja elementów infrastruktury szlaków rowerowych i pieszych na terenie WPK

Wykonano wymianę i naprawę tabliczek kierunkowych i słupków na ścieżkach położonych na terenie WPK

(ok. 200 km): Szlak pięciu jezior, we Wdzydzach, Wokół Jeziora Rzuno, Życie Lasu Wokół Remizy i szlaki rowerowe (209,5km), Dookoła Jezior Wdzydzkich, Pętla Lipno. Zmieniono przebieg szlaków na wysokości Ośrodka Wczasowego Gdańskiej Stoczni Remontowej (zlikwidowano stare oznaczenia szlaku i namalowano nowe znaki na drzewach 7 szt. oraz przeniesiono tablicę informacyjną). Zmieniono przebieg szlaków w Borsku na wysokości ośrodka Wczasowego Jasnochówka (namalowano nowe znaki na drzewach 18 szt., przymocowano dwa nowe znaki kierunkowe). Postawiono znak kierunkowy informujący o użytku ekologicznym „Przerębska Huta”. Powyższe prace mają na celu skanalizowanie ruchu turystycznego, a dobre oznakowanie szlaków umożliwi mieszkańcom i turystom bliski i bezpośredni kontakt z przyrodą Parku i jej najcenniejszymi elementami oraz wzbogaca ofertę edukacyjno-turystyczno-krajoznawczą, jednocześnie chroniąc środowisko naturalne przed nadmierną i niekontrolowaną antropopresją.

Zadanie 5. Kaszubski Park Krajobrazowy

Działanie 1: Monitoring ptactwa wodnego

Monitoring ptactwa wodnego zamieszkującego jeziora północnej i zachodniej części Kółka Jezior Raduńskich (Białe, Rekowo, Kłodno, Raduńskie Dolne i Górne oraz Stężyckie) pozwoli na poszerzenie dokumentacji przyrodniczej Parku o bardzo cenne informacje odnośnie dokładnie zbadanego składu gatunkowego ptactwa oraz jego lokalizację w obrębie największych i najbardziej narażonych na presję turystyczną jezior Kółka Raduńskiego. Znając te miejsca będzie można współpracując z urzędami gmin i starostwami objąć je szczególną opieką.

Działanie 2: Inwentaryzacja linii brzegowej jezior pod kątem antropopresji

W inwentaryzacji wzięło udział 114 wolontariuszy, którzy zaangażowali się w pomoc w wykryciu i zlikwidowaniu nielegalnych działalności człowieka oraz posprzątała miejsca najbardziej zanieczyszczone przez turystów i wczasowiczów przyjeżdżających nad jeziora. W czasie inwentaryzacji uczestnicy uświadomili sobie jak ogromna skala zanieczyszczeń zagraża jeziorom Kółka Raduńskiego. Często są one niewidoczne i dobrze ukrywane dlatego uważne przejście terenu pozwala dopiero na ich wykrycie.

Działanie 3: Edukacja ekologiczna

a) Konkursy

Przeprowadzone konkursy pozwoliły lokalnemu społeczeństwu na zapoznanie się z aktualnie realizowanymi przez Park akcjami przyrodniczo-ekologicznymi. Przygotowując się do konkursów pogłębiali swoją wiedzę na temat obszaru chronionego jakim jest park krajobrazowy oraz z innymi formami ochrony występującymi na jego terenie. Poszerzali swoją wiedzę również z zakresu ochrony przyrody, środowiska oraz ekologii. W konkursach pracownicy Parku starali się zawsze nawiązać do aktualnie realizowanych zadań z zakresu ochrony czynnej w celu zwiększenia zainteresowania nimi lokalnej społeczności.

Lekcje pokazowe pozwoliły natomiast dotrzeć z różnymi zagadnieniami przyrodniczo-ekologicznymi do dzieci i młodzież ze szkół z terenu całego Parku i jego otuliny.

b) Warsztaty

Zorganizowane warsztaty terenowe pozwoliły zaangażować uczniów i nauczycieli z lokalnych szkół w aktualnie organizowane akcje z zakresu ochrony czynnej. Uczestnicy pod nadzorem instruktorów, którzy najpierw przeprowadzili wprowadzające zajęcia, brali aktywny udział w badaniach jakości wody, liczeniu ptactwa wodnego oraz sprzątnięciu brzegów jezior Kółka Raduńskiego. Samodzielne wykonywanie działań ogromnie angażowało uczestników do poznania wyników swojego działania i możliwości ich analizy i porównania wyników innych grup biorących udział w warsztatach.

c) Lekcje pokazowe w sali edukacyjnej

Zajęcia przeprowadzone na Sali edukacyjnej parku są zupełnie innym rodzajem zajęć niż w klasach szkolnych. Uczestnicy angażują się w zajęcia korzystając z licznych pomocy edukacyjnych znajdujących się na wyposażeniu sali. Każde zajęcia dodatkowo kończą się grą lub zabawą pozwalającą na ugruntowanie zdobytej wiedzy oraz jeżeli czas zajęć na to pozwoli, samodzielnym wykonaniem pamiątek ekologicznych.

Działanie 4: Akcje

Angażowanie się w liczne akcje światowe i lokalne pozwala na zaprezentowanie się Parku jako formy ochrony przyrody szerszemu gronu odbiorców. Warsztaty i stoiska plenerowe przygotowywane na takie akcje pozwalają na zwrócenie uwagi na problemy, z którymi się boryka Park i zaangażować różne instytucje do współpracy w zakresie ochrony przyrody. Takie akcje są możliwością zaprezentowania swoich działań z zakresu ochrony czynnej i nawiązania kontaktu z innymi działaczami angażującymi się w ochronę przyrody.

Działanie 5: Szkolenia, zakup prenumerat, doposażenie biblioteki

Pracownicy Kaszubskiego Parku biorąc udział w szkoleniach oraz zakup prenumeraty czasopism i książek tematycznych do biblioteki w siedzibie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego powiększyli swoją wiedzę merytoryczną potrzebną do realizowania zadań ochronnych i edukacyjnych na terenie Parku.

Działanie 6: Nocne rajdy

Od kilku lat Park organizuje w okresie wakacyjnym nocne rajdy nietoperzowe. Podczas spotkań skupiamy się nie tylko na biologii nietoperzy, ale głównie na uświadomieniu uczestnikom, iż największym zagrożeniem dla tych zwierząt była i jest działalność

człowieka. To człowiek w drastyczny sposób zmniejszył liczbę dostępnych dla nich kryjówek (poprzez wycinanie dziuplastych drzew), odpowiednich żerowisk (w wyniku osuszania terenów podmokłych, tworzenia wielkopowierzchniowych, jednogatunkowych upraw i przesadnym stosowaniem pestycydów).

Zadanie 6. Zaborski Park Krajobrazowy - Ochrona różnorodności biologicznej oraz edukacja i informacja ekologiczna na terenie Zaborskiego Parku Krajobrazowego

Działanie 1. Ochrona czynna. Obce gatunki inwazyjne.

Ochrona czynna przyczyniła się do zmniejszenia areалу obcych gatunków inwazyjnych roślin na siedliskach wilgotnych oraz wpłynęła na ograniczenie rozprzestrzeniania się nasion na nowe terytoria.

Działanie 2. Edukacja ekologiczna. Obce gatunki inwazyjne.

Działanie przyczyniło się do wzrostu świadomości na temat negatywnego wpływu obcych gatunków inwazyjnych roślin na rodzimą różnorodność biologiczną oraz na temat odpowiedzialności właścicieli ogrodów za rozprzestrzenianie się ich w środowisku naturalnym.

Działanie 3. Edukacja ekologiczna - konkursy przyrodnicze oraz zajęcia edukacyjne organizowane przez ZPK

Działanie przyczyniło się do wzrostu świadomości wśród uczniów szkół podstawowych na temat różnorodności biologicznej, ochrony przyrody, walorów krajobrazowych, historycznych i kulturowych Zaborskiego Parku Krajobrazowego oraz odpowiedzialności za stan przyrody.

Działanie 4. Edukacja ekologiczna - organizacja zdarzeń edukacyjnych, w tym konkursów i akcji o charakterze cyklicznym, których współorganizatorem jest Zaborski Park Krajobrazowy.

Działanie przyczyniło się do wzrostu świadomości na temat różnorodności biologicznej, ochrony przyrody, walorów krajobrazowych, historycznych i kulturowych Zaborskiego Parku Krajobrazowego.

Działanie 5. Edukacja ekologiczna - usuwanie śmieci z brzegów jezior i rzek z udziałem wolontariuszy.

Działanie przyczyniło się do popularyzacji wśród mieszkańców i osób odwiedzających Zaborski Park Krajobrazowy postaw polegających na odpowiedzialności za stan środowiska.

Działanie 6. Edukacja ekologiczna - rajd ekoturystyczny.

Wydarzenie przyczyniło się do promocji aktywnego wypoczynku, ekoturystyki, zasad właściwego zachowania się na obszarach chronionych oraz zrównoważonego rozwoju. Tematem tegorocznej edycji rajdu była walka z suszą i pustynnieniem (17 czerwca obchodziliśmy Światowy Dzień Walki z Suszą i Pustynnieniem). Wydarzenie przyczyniło się do wzrostu świadomości na temat roli i zagrożeń mokradeł oraz działań podejmowanych dla ich ochrony.

Działanie 7. Edukacja ekologiczna - zakup literatury fachowej, udział w szkoleniach i konferencjach związanych z edukacją i ochroną przyrody

Realizacja działania przyczyniła się do podniesienia kwalifikacji pracowników służby parku krajobrazowego.

Zadanie 7. Park Krajobrazowy Dolina Słupi - „Ochrona najcenniejszych walorów przyrodniczych dorzecza Słupi”

A. Czynna Ochrona

Działanie 1. Ochrona ryb

Potwierdzone badaniami skuteczny rozród na wykonanych tarliskach najcenniejszych ryb z dorzecza Słupi: łososi atlantyckich, troci wędrownych, pstrągów potokowych lipieni, minogów, głowaczy białopłetwych.

Działanie 2. Ochrona nietoperzy

Rozwieszane skrzynki stworzyły warunki do rozrodu 7 gatunków nietoperzy stwierdzonych w zawieszonych ukryciach: karlik malutki, karlik większy, karlik drobny, borowiec wielki, nocek Natterera, gacek brunatny, nocek łydkowłosy.

B. Inwentaryzacje i monitoring

Działanie 4. Monitoring ichtiofauny

W roku 2022 stwierdzono narybek troci wędrownej, a co szczególnie cieszy także łosia atlantyckiego, lipienia, głowacza białopłetwego, co dowodzi skutecznego tarła tych bardzo cennych ryb w dorzeczu Słupi.

Działanie 5. Monitoring nietoperzy

W ramach zimowego monitoringu stwierdzono 65 nietoperzy, z zimowisk korzystały nocki Natterera, gacki brunatne, mopki zachodnie i nocki rude.

C. Edukacja ekologiczna

Działanie 8. Edukacja ekologiczna

W 2022 roku z prowadzonej przez Park edukacji ekologicznej skorzystało **4474 osoby** w bezpośredniej edukacji.

Działanie 10. Uzupełnianie i opieka nad istniejącą 140 km trasą rowerową p.n. „Szlakiem doliny Słupi”

Trasa rowerowa przebiegająca przez Park uczęszczana jest zwłaszcza w weekendy i w sezonie letnim, niejednokrotnie będąc w terenie obserwowaliśmy obecność rowerzystów korzystających z naszej trasy.

Działanie 11. Bieżące utrzymanie i konserwacja elementów 5 ścieżek przyrodniczych w Parku.

Ze względów technicznych nie ma możliwości prowadzenia statystyk wykorzystania infrastruktury turystycznej, jednakże podczas wyjazdów w teren stwierdzaliśmy liczną obecność turystów korzystających z naszych ścieżek przyrodniczych.

Z zaoszczędzonych pieniędzy zakupiono akwarium na salę wystawową, służące do chowu raków szlachetnych.

Zadanie 8. Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych

Działanie 1. Organizacja konkursu wojewódzkiego „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”.

W finale wojewódzkim wzięło udział 6 drużyn reprezentujących poszczególne Parki: Zaborski, Wdzydzki, Kaszubski, Nadmorski, „Mierzeja Wiślana” i „Dolina Słupi”, 18 uczestników oraz 6 opiekunów. Na finale ogólnopolskim województwo pomorskie reprezentowała drużyna z Zaborskiego Parku Krajobrazowego – 3 uczniów, nauczyciel przygotowujący oraz opiekun z parku krajobrazowego.

Działanie 2. Warsztaty dla pracowników Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych

W szkoleniu „Tworzenie krótkich filmów przyrodniczych” udział wzięło 10 osób, a w warsztatach „Zadrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne w parkach krajobrazowych - jak je chronić?” 20 osób.